

Ruokakasvatus (henkilöstölomake)

Tällä arviointityökalulla arvioidaan seuraavan laatuindikaattorin toteutumista:

Ruokailutilanteet, lepoetket, siirtymät, pukemistilanteet ja muut perustoiminnot toteutetaan pedagogisesti tavoitteellisena.

Tällä arviointityökalulla varhaiskasvatuksen henkilöstö voi arvioida ruokakasvatuksen ja ruokailutilanteen toteutumista varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan ruokakasvatuksen tavoitteena on edistää myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen. Lisäksi sillä tuetaan lasten monipuolisia ja terveyttä edistäviä ruokatottumuksia. Henkilöstön tehtävä on ohjata lapsia omatoimiseen ruokailuun ja monipuoliseen sekä riittävään syömiseen. Päivittäisten ateriahetkien järjestämisessä kiinnitetään huomioita kiireettömään ilmapiiriin ja niiden aikana opetellaan yhdessä syömisen kulttuuria. Ruokiin tutustutaan eri aistien avulla ja tutkimalla niiden alkuperää, ulkonäköä, koostumusta ja makuominaisuuksia.

Työkalun avulla henkilöstö arvioi ruokakasvatuksen suunnittelua ja toteuttamista yhteistyössä henkilöstön ja huoltajien kanssa. Ruokakasvatuksen toteuttamisen arvioinnissa painottuu ruokiin tutustuminen ja myönteinen asenne syömiseen. Työkalussa arvioidaan erikseen ruokailutilanteiden toteuttamista, kuten ruokailutilanteissa vallitsevaa ilmapiiriä, lasten omatoimisuuden tukemista ja ruokaan liittyvän yhteisen keskustelukulttuurin luomista.

Esimerkkejä väittämistä:

- Keskustelemme ja sovimme yhteisesti ruokailukäytännöistä, jotka edistävät kaikkien lasten myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen.
- Tutustumme lasten kanssa yhdessä ruokien ulkonäköön, koostumukseen ja makuominaisuuksiin eri aistien avulla tutkimalla.
- Järjestämme ruokalutilanteet niin, että lapset saavat ruokailulla kiireettömästi ja miellyttävässä ilmapiirissä.
- Arvostamme lasten näkemyksiä, mielipiteitä ja aloitteita ruokailutilanteissamme.

Työkaluun liittyviä pohdintakysymyksiä:

- Kuinka ryhmämme ruokakasvatus perustuu varhaiskasvatussuunnitelmassa esitettyihin ruokakasvatuksen tavoitteisiin (esim. ruokakasvatuksen tavoitteena on edistää myönteistä suhtautumista ruokaan ja syömiseen sekä tukea lasten monipuolisia ja terveyttä edistäviä ruokatottumuksia)?
- Millaisia näkemyksiä ryhmässämme on ruokakasvatuksen merkityksestä ja aikuisen roolista ruokailutilanteissa?

- Millaisilla konkreettisilla toimenpiteillä pyrimme suunnitelmallisesti edistämään kokonaisvaltaista ruokakasvatusta ja aikuisten pedagogista toimintaa ruokailutilanteissa?
- Miten turvaamme, että jokainen ryhmämme lapsi pääsee osalliseksi yhteisissä ruokailutilanteissa ja saa onnistumisen kokemuksia ruokailusta ja syömisestä?

Työkalun laatimiseen ovat osallistuneet osallistunut Taina Sainio (Sydänliitto), Titta Kettukangas (Itä-Suomen yliopisto), Kaisa Kähkönen (Itä-Suomen yliopisto), Sanna Talvia (Itä-Suomen yliopisto)